

A de-growth program és egy lehetséges kapcsolódása a képességszemlélethez

Dombi Judit
Doktorandusz hallgató

Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani Doktori Iskola

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

TARTALOM

I. Miért szükségszerű megállni a növekedésben?

- 1. Társadalmi indokok
- 2. Környezeti indokok

II. Miért szeretnének bizonyos csoportok továbbra is növekedni?

III. Egy másik út: a nemnövekedés programja

IV. A de-growth és a képességszemlélet egy lehetséges kapcsolata, összehasonlítása

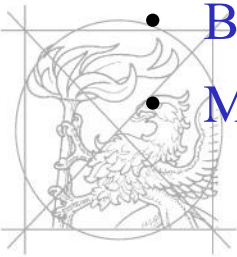
I. MIÉRT SZÜKSÉGSZERŰ MEGÁLLNI A NÖVEKEDÉSBEN?

- $MR=MC$ makroszinten?
- Egyenlőtlenségek
 - Pl. éhezés, szemétlerakás
- A növekedés már most nem fenntartható, tehát nem kívánatos
- 1949. Harry Truman: a Harmadik Világ mint alulfejlett térség
- A növekedés kényszere

1. A társadalmi indokok I.

- Fogyasztásaink fő célja
- Hiába nő a GDP?
- A fogyasztás kisajátításának paradoxona
- A státusz folyamatos újradefiniálása társadalmi feszültséget okoz minden szinten
- Vadászó-gyűjtögető társadalmak
 - Nem találjuk meg az „egyre többet, jobbat, másabbat” motívumot
 - Békében, igazi közösségként élnek (még ma is páran)
 - Megosztóznak a javaikon

1. A társadalmi indokok II.

- Az emberiségnek nem vele született tulajdonsága, ösztöne
 - A homo oeconomicus jellemzői (kapzsi, mohó, materialista, magánosít, amit lehet)
 - Az individualizmus (társas lény!)
 - A felhalmozás
 - A magánosítás
 - A „minél többet birtokolok, annál többet érek” (generált igények)
- Tanulhatunk a régi közösségektől

2. A környezeti indokok I.

- Túlnövekedés, a természet eltartó-képességének korlátjai
- Az erőforrások nem megfelelő felhasználása
- A fenntartható fejlődés oximoronja
- Klímaváltozás, szárazság, eltűnt fajok, bekerített területek, a globális közjavak problémája
- Nem elég hatékonyabbnak lenni – Jevons paradoxon

2. A környezeti indokok II.

- Észak ökológiai lábnyoma
- Hatalmas mennyiségű szemét – visszafordíthatatlan folyamatok, időben aszimmetrikus
- A jövő generációinak helyzete – intergenerációs diszkont ráta szükséges az intertemporális helyett
- A növekedés és a fejlődés fogalmának különválasztása

II. MIÉRT SZERETNÉNEK BIZONYOS CSOPORTOK TOVÁBBRA IS NÖVEKEDNI?

- Növekvő GDP – > növekvő jólét
- Ennek a függvénynek nincs felső korlátja
- Gyógyír: a népességnövekedésre, az egyenlőtlen elosztásra, a kényszerű munkanélküliségre, a környezetszennyezésre
- A legjobb forma, ami valaha létezhet, és ami legjobban illeszkedik az emberi természethez
- A konvencionális és nem konvencionális elméletek is hasonlóan erre építenek

III. EGY MÁSIK ÚT: A NEMNÖVEKEDÉS PROGRAMJA I.

- Serge Latouche
- Szlogen, hogy felrázzon mindenkit a növekedés bűvköréből
- Kevesebb termelés, kevesebb fogyasztás, kevesebb munka, több szabadidő
 - Idő értékes cselekedetekre
 - Társadalmi kapcsolatok
 - Család, barátok, szeretet

III. EGY MÁSIK ÚT:

A NEMNÖVEKEDÉS PROGRAMJA II.

- A „8 R anyagi köre”: Reevaluate, Re-conceptualize, Restructure, Redistribute, Re-locate, Reduce, Reuse, Recycle
- „Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan!”
- Kevesebb szállítás és termelőfogyasztás, átlátható termelési láncok, adóreform, a multinacionális cégektől való függés csökkentése, növekvő biztonság mindenféle értelemben
- Lehetséges eredmények: a környezet védelme, csökkenő munkanélküliség, a demokratikus attitűd, a részvétel megerősödése, kevesebb munkaóra, stressz, lehetőségek a Harmadik Világnak – > Jobbat kevesebből!

IV. A de-growth és a képességszemlélet

1. table. The comparison of de-growth program and capability approach.

	De-growth program	Capability approach
Main problems	Destruction of nature, poverty, injustice	Poverty, health problems, injustice
Responsible for problems	The North (U.S.A. and Europe)	Not nominated
Aim	Environment protection and well-being	Well-being
Measure	The criticism of GDP	
Method	De-growth	Widening capabilities
Equality of	Opened question	Capabilities to functionings
Participation in decisions	The importance of local level	
The role of technology	The problem itself	Should serve capabilities

Source: Own editing.

- Komoly, megoldatlan problémák, ami felett nem lehet szemet hunyni
- Vita: megvalósítható-e a kapitalizmus keretein belül
- Talán meg kell haladni a modernizmus
- Sok a megválaszolatlan kérdés, de nem lehet ölbe tett kézzel ülni

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: judit.dombi@eco.u-szeged.hu

Jelen előadást „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószerű projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.